

Oljna ogrščica – *Brassica napus* L.

Zemljišče

Za oljno ogrščico so primerna globoko ilovnato peščena, grudičasta, humusna in odcedna tla, lažja peščeno ilovnata pa le, če je dovolj padavin in so te enakomerno porazdeljene. Na kislata tla ne sejemo oljne ogrščice. Če hočemo imeti visoke pridelke, moramo poskrbeti, da je v tleh dovolj bora in kalcija. Oljna ogrščica ne mara zelo plitva tla. Priporočljivo je narediti kemično analizo tal preden se odločite za setev oljne ogrščice. Za optimalni razvoj oljne ogrščice so potrebna ustrezna, rodovitna tla, primerna razporeditev padavin, primerna temperatura in ugodna sončna osvetlitev. Primernost tal za pridelavo je v veliki meri odvisna od kapacitete tal za zadrževanje vode, osvetljenosti ter vsote efektivnih temperatur pridelovalnega območja. Ogrščica potrebuje topla in zračna tla, kar ji omogoči hiter vznik in mladostni razvoj v jesenskem času in s tem manjšo dovzetnost za poškodbe s strani škodljivcev in boljšo tekmovalno sposobnost s pleveli. Najboljše uspeva na globokih humusnih tleh z ugodnim vodno zračnim režimom, ki so po teksturi večinoma peščeno-ilovnata do ilovnato-peščena z grudičasto strukturo. Priporočljivo se je izogibati težkim, hladnim in zbitim tlem, na katerih zastaja voda. Reakcija tal naj bo nevtralna do rahlo bazična, optimalen pH tal med 6,3 in 7. Izkušnje iz prakse kažejo, da je pri nižjih pH pridelava ogrščice lahko otežena. Tla s slabimi vodno-zadrževalnimi lastnostmi (lahka peščena ali prodnata tla) so manj primerna za njeno pridelavo. Ob pomanjkanju vlage prodnata tla otežujejo zmožnost mehanskega zatiranja plevelov.

Priprava/obdelava tal

Obdelava tal je vezana na razpoložljivo mehanizacijo na kmetiji, tip tal, kolobar, predposevke in način gnojenja z organskimi gnojili. V naših razmerah je priporočljivo, da se pri obdelavi tal posvečamo predvsem zadrževanju zimske in spomladanske vlage v tleh, pri čemer pa ne slabšamo oziroma čim manj vplivamo na strukturo tal. Z obdelavo tal posredno (s sproščanjem veznih hranil, vplivom na dostopnost vode in razvoja koreninskega sistema, segrevanja, zbijanja tal itd.) in neposredno vplivamo na razvoj in pojav škodljivih organizmov (primer: z neposredno setvijo v zastirke lahko značilno zmanjšamo razvoj plevelov v

posevku; z zaoravanjem (zadelavo) žetvenih ostankov odstranjujemo substrat, na katerem se razvijajo patogeni in škodljivci itd..

S pripravo tal na setev začnemo po žetvi strnine. Na kislih tleh je nujno apnjenje, 1.000 - 2.000 kg CaO/ha, nato globoko zaorjemo, vsaj 20 cm, odvisno od globine ornice. Prevladujoč način obdelave tal pri pridelavi oljne ogrščice je oranje do globine 25 cm. Ohranitvena (konzervirajoča) obdelava tal pri pridelavi oljne ogrščice bi bila lahko tudi primerna z uporabo sejalic, ki bi omogočale dovolj kakovostno setev v taka tla. Odločitev za način obdelave tal naj temelji na dobrem poznavanju stanja na njivi, pedo-klimatskih razmerah, kolobarju, prisotnih škodljivih organizmih itd. Potrosimo še gnojilo NPK in površinsko obdelamo do drobno grudičaste strukture.

Oljna ogrščica je pri setvi precej zahtevna, saj potrebuje dobro razporeditev razmeroma majhnega števila semen po površini. Dolgo časa se je to lahko dosegalo le s konvencionalno obdelavo tal, ki je odstranila žetvene ostanke s površine, ter s predsetveno pripravo tal do mrvičaste strukture, v katero so obstoječe sejavnice lahko bolj ali manj uspešno enakomerno odlagale semena. Z napredkom sejalne tehnike konvencionalna obdelava, namenjena odstranjevanju in zadelavi žetvenih ostankov, v vseh primerih mogoče ni več nujna in ogrščico sejemo tudi z zmanjšano intenziteto obdelave tal. Pogoji je seveda dostopnost do te tehnike in tudi primerni tipi tal za minimalno obdelavo.

Za konkurenčno tržno pridelavo je zato poleg uporabe sodobne in specializirane mehanizacije nujno upoštevanje tudi ukrepov dobre kmetijske prakse.

Kolobar

Oljna ogrščica je pri nas dobra razširitev poljedelskega kolobarja, v katerem kot glavni posevki prevladujejo rastline iz družine trav. Ker pa so rastline iz družine križnic pri nas pogoste tudi kot dosevki ali v zelenjadarski pridelavi, je vseeno potrebna določena previdnost in pozornost pri sestavi kolobarnih členov. Za kolobarjenje je zelo občutljiva, ne pridelujemo je v monokulturi, na isto njivo se lahko vrne po 4 - 5 letih, je pa odličen predposevek za vse poljščine. Sejemo jo vedno na njive, ki se spraznijo do začetka avgusta. Ne smemo je sejati za repo, zeljem, kolerabo. Zelo dobro se dopolnjuje z žiti in stročnicami zaradi ohranjanja dobre strukture zemlje (obdelovanje zemlje v različnih letnih obdobjih, uspešno preprečevanje širjenja plevelov v njivskem kolobarju). Kolobarjenje pri pridelavi oljne ogrščice je potrebno s stališča obvladovanja škodljivih organizmov.

Setev

Pri pridelavi oljne ogrščice je ključnega pomena uporaba kakovostnega, preverjenega semena.

Čas setve je odvisen od vremenskih razmer, optimalni rok je v obdobju od 25. avgusta do 15. septembra. Oljno ogrščico posejemo pred ozimnimi žiti. Optimalno

je, da ima oljna ogrščica do zimskega mirovanja do približno osem listov. Setvena gostota novejših sort je med 40 in 50 kalivih semen/m², pri poznejši setvi pa okoli 60 kalivih semen/m². Preseganje teh vrednosti ni priporočljivo, saj rastline zaradi pregoste setve nimajo dovolj prostora za razvejanje, s čimer izgubljammo potencial pridelka. Običajna medvrstna razdalja pri setvi ogrščice je 12,5 - 18 cm. Ogrščica potrebuje dobro razporeditev rastlin po površini, kar pri tako nizki setveni gostoti zahteva uporabo natančnih sejalic, ki omogočajo čim bolj enakomerno razporeditev semen. Setvena površina mora biti dobro pripravljena, rahla in poravnana. Pregloboka predsetvena obdelava ni priporočljiva. Optimalna globina setve je med 1,5 in 3 cm, odvisno od tipa tal, pri čemer se na lažjih tleh običajno seje nekoliko globlje. Po setvi posevek takoj povaljamo.

Gnojenje

Za uspešen mladostni razvoj in zagotovitev ustreznega sklopa oljne ogrščice je potrebno zagotoviti ustrezno prehranjenost rastlin, ki je odvisna od založenosti in dostopnosti hranil v tleh. Pri gnojenju posevkov najpogosteje dodajamo dušik (N), fosfor (P), žveplo (S) in kalij (K), občasno kalcij (Ca), redkeje pa magnezij (Mg) ali druga mikrohranila. Izkušnje kažejo, da je celotno količino makro hranil priporočljivo dodati pred setvijo ogrščice, z izjemo N, S in bora (B), s katerimi dognojujemo med vegetacijo. Pri ogrščici ne smemo pozabiti, da je razmeroma velik porabnik bora.

Predpogoj za izvajanje gnojenja, s katerim se želi doseči uravnoteženo prehrano rastlin, je kemijska analiza tal s katero preverimo vsebnost rastlinam dostopnih oblik hranil v tleh; osnovna analiza tal naj vsebuje vsaj podatke za vsebnost fosforja (P₂O₅), kalija (K₂O), organske snovi in pH tal; osnovno gnojenje izvajamo na podlagi gnojilnih načrtov, ki so izdelani na podlagi rezultatov analize tal (ki ni starejša od 5 let); pri gnojilnem načrtu upoštevamo tudi vzdrževanje pH tal in delež organske snovi v tleh.

Na kislih tleh je nujno apnjenje in to s 1.000 - 2.000 kg CaO/ha, kar je 1.300 do 2.600 kg apnenca/ha. Sledi globoko oranje in trošenje NPK gnojila. Potrebe po hranilih s pridelkom 3,0 - 3,5 t/ha: 140 - 170 kg N/ha, 190 - 210 kg K₂O/ha in 90 - 110 kg P₂O₅/ha in B do 500 g/ha. Oljna ogrščica zahteva izdatno gnojenje, ki pa ga razdelimo na tri dele. Jeseni damo 60 kg N/ha, 180 - 240 kg K₂O/ha in 80 - 120 kg P₂O₅/ha. Dodamo 25 - 25 t/ha hlevskega gnoja in ga kakovostno zadelamo v tla. Med rastno dobo **dognojujemo** dvakrat. Prvo dognojevanje izvedemo, takoj po datumsko dovoljenem roku, ko nam razmere omogočajo. Takrat je rastlina v fenofazi BBCH 25 - 30, s 6 - 8 razvitimi listi. To dognojevanje vpliva na razvoj stebela ter oblikovanje stranskih poganjkov. Običajno pri prvem dognojevanju uporabimo 50 - 60 % celotne količine N. Drugo dognojevanje izvedemo v fazi BBCH 30 - 35, kar je približno 25 - 30 dni po

prvem dognojevanju. S tem dognojevanjem ohranjamo potencial pridelka iz prvega dognojevanja.

Sortni izbor

Razširjene so sorte kakovostne skupine 0 in 00, ki ustrezajo standardom za uporabo olja v prehrani in za industrijske namene. Upoštevati je potrebno rastne razmere sorte in agronomske lastnosti sorte (večinoma hibridne sorte). Potencial hibridnih sort za pridelek in vsebnost olja je rahlo večji v primerjavi z linijskimi sortami, a so tudi linijske sorte po dostopnih podatkih po pridelkih in vsebnosti olja lahko konkurenčne. Na splošno priporočamo izbor najnovejših sort.

Zaščita pred pleveli

Oljna ogrščica je v začetnem obdobju rasti razmeroma slab tekmeč plevelom, saj po setvi razvija nadzemno maso počasneje kot številne enoletne plevelne vrste, hkrati pa je njen razvoj v veliki meri odvisen od vremenskih razmer v jesenskem obdobju. Uporaba herbicidnih sredstev v oljni ogrščici je časovno in vsebinsko omejena, zato imajo preventivni, mehanski in agrotehnični ukrepi za zmanjševanje populacije plevelov zelo pomembno vlogo. Prevelika zapleveljenost zmanjšuje tekmovalno sposobnost oljne ogrščice za vire, kot so hranila, voda, svetloba in prostor, ter lahko močno oslabi razvoj mladih rastlin. Najbolj kritično obdobje za vpliv plevelov je jesenski razvoj posevka, v prvih štirih do šestih tednih po vzniku, ko se oblikujeta rozeta in koreninski vrat, ključna za uspešno prezimitev. Če je posevek v tem obdobju močno zapleveljen, lahko pride do redčenja posevka, slabšega prezimovanja in zmanjšanega pridelka. Oljno ogrščico sejemo neposredno na pridelovalno površino, običajno v vrstah, pri čemer način setve, gostota posevka in enakomernost vznika pomembno vplivajo na njeno tekmovalno sposobnost proti plevelom ter na izbor ukrepov za uravnavanje njihovega vznika in razvoja.

Herbicidi, ki so registrirani v Republiki Sloveniji (7. 8. 2026) za uporabo v oljni ogrščici:

Uporaba pred vznikom posevka

- angelus (a.s. klomazon, 0,33 l/ha) - uporaba po setvi, pred vznikom posevka, potrebno zagotoviti vlažnost tal za optimalno delovanje - deluje na enoletne širokolistne plevela
- butisan 400 sc (a.s. metazaklor, 2,5 l/ha) - uporaba takoj po setvi a pred vznikom in takoj vzniku ali v fenološki fazi od razvitega prvega do osmega lista posevka - deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- butisan s (a.s. metazaklor, 2 l/ha) - uporaba takoj po vzniku posevka ali v fenološki fazi od razvitega prvega do tretjega pravega lista - deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**

- centium 36 cs (a.s. klomazon, 0,25 l/ha) - uporaba po setvi oljne ogrščice oz. najpozneje 3 dni po setvi in pred vznikom posevka - deluje na nekatere vrste ozkolistnega in širokolistnega plevela
- chimro (a.s. klomazon, 0,33 l/h) - uporaba pred vznikom posevka, vendar najpozneje po setvi, od razvojne faze suhega semena do faze vznika koreninice iz semena - deluje na nekatere vrste enoletnega širokolistnega plevela
- clomate (a.s. klomazon, 0,33 l/ha) - uporaba pred vznikom posevka, vendar najpozneje 5 dni po setvi, od razvojne faze suhega semena, do razvojne faze vznika koreninice iz semena - deluje na enoletne širokolistne plevela
- colzamid (a.s. napropamid, 2,5 l/ha) - uporaba pred setvijo s plitvo vdelavo (inkorporacija) sredstva na globino 2 - 5 cm - deluje na kaleče plevela, enoletne in širokolistne plevela
- czar (a.s. klomazon, 0,25 /ha) - uporaba po setvi in pred vznikom posevka - deluje na enoletne širokolistne plevela
- devrinol 45 fl (a.s. napropamid 2,5 l/ha) - inkorporacija (zadelava v tla) pred setvijo na globino 2 - 5 cm, deluje na enoletne ozkolistne in večletne plevela
- fuego top (a.s. kvinmerak + metazaklor, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- successor 600 (a.s. petoksamid, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- teridox 500 ec (a.s. dimetaklor, 2,5 l/ha) - uporaba po setvi, vendar pred vznikom posevka - deluje na ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**

Uporaba po vzniku posevka

- agil 100 ec (a.s. propakvizafop, 1 - 2 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov, od stadija treh listov do sredine kolenčenja plevela, do višine 40 cm - deluje na ozkolistne večletne plevela
- alive (a.s. propakvizafop, 1,2 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, od razvojne faze dveh razvitih listov do faze začetka rasti stebela - deluje na nekatere vrste enoletnega in večletnega plevela
- belkar (a.s. halauksifen-metil + pikloram, 0,25 - 0,5 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov, v deljenem odmerku 0,25 l/ha v jeseni, od fenološke faze, ko sta dva lista razvita, do fenološke faze, ko so razviti štirje listi in če se plevel ponovno pojavi se tretiranje ponovi v odmerku 0,25 l/ha, pri čemer naj bo minimalni presledek med tretiranjema 14 dni; ali v odmerku 0,5 l/ha v jeseni, od fenološke faze, ko je šesti list razvit,

do fenološke faze, ko je osmi list razvit - deluje na enoletne širokolistne plevelle - končno delovanje se lahko pričakuje v 4 tednih po tretiranju

- clap (a.s. klopiramid, 0,4 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, od razvojne faze, ko je osem listov razvitih, do faze zelenega brsta, ko so cvetni brsti vidni od zgoraj, uporaba le v spomladanskem času - deluje na osat, modri glavinec, njivski pasjo kamilico, bodiče, ščavje
- clap forte (a.s. klopiramid, 0,167 kg/ha) - uporaba spomladi, po vzniku plevelov, ko je plevel v razvojni fazi 2 - 6 listov, v oljni ogrščici od razvojne faze konec razvoja stranskih poganjkov, do faze, ko so cvetni brsti vidni od zgoraj, v jari ogrščici od razvojne faze razvitih osem listov, do faze, ko so cvetni brsti vidni od zgoraj - deluje na osat, modri glavinec, njivski pasjo kamilico, bodiče, ščavje
- digator (a.s. kvizalofop-p-etil, 0,6 l/ha) - uporaba jeseni, od razvojne faze, ko je klični list popolnoma razvit, do faze, ko je osem listov razvitih; spomladi po vzniku, do faze pet vidno razvitih razraščanih internodijev - deluje na enoletne ozkolistne plevelle
- digator (a.s. kvizalofop-p-etil, 1 l/ha) - uporaba jeseni, od razvojne faze, ko je klični list popolnoma razvit, do faze, ko je osem listov razvitih; spomladi po vzniku, do faze pet vidno razvitih razraščanih internodijev - deluje na zmanjšanje populacije plazeče pirnice
- focus ultra (a.s. cikloksidim, 1 - 4 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne plevelle, uporaba, ko je plevel v stadiju 3 - 5 listov in do konca razraščanja
- frequent (a.s. fluazifop-p-butil, 2 - 3 l/ha) - uporaba po vzniku posevka in plevela - deluje na enoletne ozkolistne plevelle (2 l/ha) in večletne ozkolistne plevelle (3 l/ha)
- fuego (a.s. metazaklor, 1,5 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne in širokolistne plevelle - **ni za NUV območja**
- fuego top (a.s. kvinmerak + metazaklor, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevelle - **ni za NUV območja**
- fusilade forte (a.s. fluazifop-p-butil, 0,8 - 2 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice in plevelov - deluje na ozkolistne plevelle
- fusilade max (a.s. fluazifop-p-butil, 1,6 l/ha) - uporaba pred cvetenjem oljne ogrščice - deluje na ozkolistne plevelle
- lontrel 72 sg (a.s. klopiramid, 0,17 kg/ha) - uporaba po vzniku posevka, v razvojni fazi, ko je prvi list razvit, do vidnih individualnih cvetnih brstov (glavno socvetje), vendar, ko so ti še vedno zaprti - deluje na širokolistne plevelle - **ni za NUV območja**
- major 300 sl (a.s. klopiramid, 0,3 - 0,4 l/ha) - uporaba od razvojne faze, ko je oljna ogrščica v fazi izdolževanja poganjkov, do faze, ko so prisotni

cvetni brsti že obdani z listi - deluje na nekatere vrste širokolistnega plevela - **ni za NUV območja**

- quick 5 ec (a.s. kvilazofop-p-etil, 1 l/ha) - uporaba po vzniku oljne ogrščice - deluje na samosevna žita, enoletne in večletne ozkolistne plevela
- rapsan 500 sc (a.s. metazaklor, 2 l/ha) - uporaba takoj po vzniku posevka ali v fenološki fazi od razvitega prvega do tretjega pravega lista- deluje na semenske ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- select super (a.s. kletodim, 1 l/ha) - uporaba jeseni ali spomladi, oz. od razvojne faze dveh razvitih listov do razvojne faze začetka rasti stebela - deluje na enoletne ozkolistne plevela in samosevna žita
- successor 600 (a.s. petoksamid, 2 l/ha) - uporaba pred ali po vzniku oljne ogrščice - deluje na ozkolistne in širokolistne plevela - **ni za NUV območja**
- targa super (a.s. klivazolofp-p-etil, 1,2 - 2,5 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, deluje na ozkolistne plevela
- wish top (a.s. kvizalofop-p-etil, 0,9 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, v razvojni fazi od dveh do osmih listov - deluje na enoletne in večletne ozkolistne plevela
- zetrola (a.s. propakvizafop, 0,75 - 1,5 l/ha) - uporaba po vzniku posevka, deluje na ozkolistne plevela

Najpogostejši pleveli v posevku oljne ogrščice so: žita, srakoperec, ljuljke, latovke, smolenec, plešec, slak, gabez, pirnica, kostreba, krvava srakonja, ščir, gorjušica, repica in ostale križnice.

Zaščita pred škodljivci

Pridelava oljne ogrščice spada med zahtevnejše poljščine, predvsem zaradi velikega pritiska škodljivcev, ki jih je potrebno učinkovito obvladovati za doseganje dobrega pridelovalnega potenciala. To se v praksi pogosto izkaže kot težko obvladljivo, obenem pa je pridelava zaradi tega tudi dražja in okoljsko bolj obremenjujoča kot pri marsikaterih drugih poljščinah. Škodljivci v posevkih oljne ogrščice povzročajo škodo bodisi z neposrednim prehranjevanjem bodisi s prenosom virusov.

Največji problem imamo z repičnim bolhačem, repičarjem, kapusovim bolhačem, repno grizlico, repičnim kljunotajem in repičnim sijajnikom. Pojavljajo se ponavadi v obdobju med 25. 8. in 20. 10., največkrat takoj, ko mlade rastlinice vzniknejo.

V tem času je nevaren v glavnem **bolhač**, ki lahko popolnoma uniči posevek, zato je še toliko bolj pomembna pravočasna zaščita. Bolhač je hrošček, ki dobro skače, škodljive pa so ličinke, sivo zelene do črne pagosenice. Škodljivce uničujemo, ko se pojavijo, zato je potrebno večkratno pregledovanje posevka

oljne ogrščice. Uporabite lahko: columbo 0,8 mg (a.s. cipermetrin 0,8% - 12 kg/ha - ob setvi), decis 2,5 ec (a.s. deltametrin 2,5% - 0,3 l/ha), decis 100 ec (a.s. deltametrin 10% - 0,075 l/ha), evure (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (a.s. lambda-chilatrín 5% - 0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), poleci (a.s. deltametrin 2,5% - 0,2 - 0,3 l/ha), scatto (a.s. deltametrin 2,5% - 0,3 l/ha).

V spomladanskem času pa sta nevarna **repičar** (20. 3. - 25. 4.), katerega uničujemo z decis 2,5 ec (a.s. deltametrin 2,5% - 0,2 - 0,3 l/ha), decis 100 ec (a.s. deltametrin 10% - 0,075 l/ha), delux 050 cs (a.s. deltametrin 5% - 0,1 l/ha), evure (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (a.s. lambda-chilatrín 5% - 0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), poleci (a.s. deltametrin 2,5% - 0,3 l/ha), scatto (a.s. deltametrin 2,5% - 0,2 l/ha)

in **kljunotaj**, ki ga uničujemo z decis 2,5 ec (a.s. deltametrin 2,5% - 0,3 l/ha), delux 050 cs (a.s. deltametrin 5% - 0,1 l/ha), evure (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), karate zeon 5 sc (a.s. lambda-chilatrín 5% - 0,1 - 0,13 l/ha), mavrik 240 ew (a.s. tau-fluvalinat 24% - 0,2 l/ha), poleci (a.s. deltametrin 2,5% - 0,2 - 0,3 l/ha), scatto (deltametrin 2,5% - 0,3 l/ha),

Strune, sovke - trika expert (a.s. lambda-chilatrín - 15 kg/ha) - zadelava sredstva v tla.

Ob večkratni uporabi insekticidov za določenega škodljivca je potrebno obvezno kolobarjenje s fitofarmacevtskimi sredstvi, kolobarjenje z aktivnimi snovmi, da ne prihaja do pojavnosti rezistence.

Preden tretiramo z insekticidi, nevarnimi za čebele, je potrebno prebrati navodilo o uporabi fitofarmacevtskega sredstva in tretirati zvečer !!!

Zaščita pred boleznimi

Tudi pri oljni ogrščici je potrebno biti zelo pozoren na razvoj bolezni, ki nam lahko precej uničijo posevek in vplivajo na višino pridelka. Med pomembnejše povzročitelje bolezni oljne ogrščice sodijo predvsem glive, pa tudi glivam podobni organizmi, bakterije, fitoplazme in virusi. Ti pogosto povzročajo znatne izgube tako v količini, kot v kakovosti pridelka. Povprečne izgube pridelka oljne ogrščice zaradi bolezni znašajo približno 15 - 20 %. Nekateri patogeni pa lahko povzročijo bistveno večje izgube - včasih celo do 50 - 70 % ali celo 100 % potencialnega pridelka. Kakovost pridelka rastlin, prizadetih zaradi bolezni, je prav tako nezadovoljiva, saj so semena drobna in slabo razvita, iz njih se pridobi manj olja, olje pa je slabše kakovosti. Najnevarnejše bolezni so bela zrnata gniloba ogrščice, suha trohnoba stebela, pegavosti, plesni, golšavost kapusnic, rje in še marsikatero. Potrebno bo poseči po fungicidih in ustrezno zaščititi posevek s sredstvom, ki je registrirano za določeno bolezen. Uporabimo lahko amistar

era 24 ec (1,2 l/ha), benafar (0,7 l/ha), bounty (0,6 l/ha), buzz ultra df (0,33 kg/ha), cactai (0,6l/ha), caramba (1,2 l/ha), chamane (1 l/ha), custodia (1 l/ha), era (0,6 l/ha), folicur ew 250 (1,5-2 l/ha), glob-promet (0,5 l/ha), mavita 250 ec (0,5 l/ha), mirador forte (1,5 - 2 l/ha), mirador 250 sc (1 l/ha), norios (1 l/ha), orius 25 ew (1 l/ha), ortiva (1 l/ha), panorama (0,5 l/ha), pecari 300 ec (0,6 l/ha), plexeo (1,2 l/ha), polyversum (0,1 l/ha), praktis (0,7 l/ha), procer 300 ec (0,6 l/ha), promino 300 ec (0,6 l/ha), promino xtra 1,2 l/ha), propulse (1 l/ha), prosaro (1 l/ha), protendo 300 ec (0,6 l/ha), revyona (1 l/ha), royalty (0,5 kg/ha), score 250 ec (0,5 l/ha), serenade aso (2 l/ha), sirena (1,2 l/ha), sisam (0,8 l/ha), slipstream (0,5 l/ha), soratel (0,7 l/ha), tartaros 300 ec (0,6 l/ha), tazer 250 sc (1 l/ha), tebkin (1 l/ha), tebusa 25% ew (1 l/ha), velostar (1 l/ha), xilon (10 kg/ha - zadelava v tla - strune, sovke), zafta azt 250 sc (1 l/ha), zenby (0,8 l/ha).

Uporaba

Pri nas se večinoma oljna ogrščica prideluje zaradi svojega pridelka zrnja, v manjšem obsegu pa tudi kot prezimni dosevek za namene ozelenitve in podora. Ogrščica je žužkoprašnica, kar pomeni, da cvetni prah do cvetov večinoma prenesejo opraševalci. Ker je cvetni prah ogrščice dober vir hrane za opraševalce lahko ob marsikaterem večjem polju z ogrščico vidimo postavljene čebelje panje. Zaradi tega je potrebna tudi večja **previdnost pri uporabi FFS v času cvetenja**.

Semena oljne ogrščice vsebujejo visoko vsebnost olja (približno 38 - 50 %) in tudi precej beljakovin (15 - 25 %), olje ki se pridobiva iz zrnja, pa se uporablja tako v prehrabne namene kot industrijske namene.

Metka Barbarič, KGZS-zavod MS, avgust 2026

VIR: <http://spletni2.furs.gov.si/FFS/REGSR/index.htm>;

Kocjan Ačko, Darja; Pozabljene poljščine - Ljubljana: Kmečki glas, 1999

<https://www.ivr.si/rastlina/oljna-ogrscica/>